

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๑๒ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๖

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๘๙/๒๕๖๖

เรื่อง สิทธิชุมชนอันเกี่ยวเนื่องกับสิทธิในที่ดิน กรณีคณะพระภิกษุสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ถูกเจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ ขับไล่ออกจากพื้นที่

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ - ห้วยใหญ่
กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช

ที่ ๑

ที่ ๒

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๒/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๖ ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยความเห็นชอบของผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้เข้าตรวจยึดพื้นที่และขับไล่คณะพระภิกษุสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ตำบลบ้านเจียง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดชัยภูมิ โดยกล่าวหาว่าเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ทั้งที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ตั้งอยู่ในพื้นที่ดังกล่าวก่อนวันประกาศเป็นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ซึ่งประกาศเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ โดยปรากฏพยานหลักฐานยืนยันพบสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่มาแล้ว ๓๐ ปี สอดคล้องกับภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ที่พบว่ามีสิ่งปลูกสร้างในพื้นที่ดังกล่าวมาก่อนปี ๒๕๓๕ ซึ่งในช่วงที่ผ่านมา หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ โดยเมื่อปี ๒๕๓๙ [Redacted] ประธานสำนักสงฆ์ในขณะนั้น ได้ยื่นเรื่องขออนุญาตสร้างวัดในพื้นที่ป่าต่อศึกษาธิการอำเภอมืองชัยภูมิ ซึ่งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดชัยภูมิ ได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ อนุญาตให้สร้างวัดถ้ำวัวแดง (ล่าง) แต่ไม่ปรากฏการพิจารณากรณีของสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) จึงขอให้ตรวจสอบ

/ ๒. การตรวจสอบ ...

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ดำเนินการตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

- ๒.๑.๑ เอกสารหลักฐานประกอบหนังสือร้องเรียนของผู้ร้อง
- ๒.๑.๒ บันทึกการสอบถามข้อเท็จจริงเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ จาก [REDACTED] ประธานสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๕
- ๒.๑.๓ หนังสือสำนักงานศาลปกครองนครราชสีมา ที่ ศป ๐๐๐๗/ธ๑๓๓ ลงวันที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๔ หนังสือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดชัยภูมิ ที่ ชย ๐๐๑๗.๑/๑๘๙๙ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๕ หนังสือกรมป่าไม้ ที่ ทส ๑๖๐๔.๓๒/๒๑๒๕ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๖ หนังสือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะแบก-ห้วยใหญ่ ที่ ทส ๐๙๒๑.๖๐๓/๑๗๗ ลงวันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๗ หนังสือสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล ที่ ตช.๐๐๑๘.(ชย)(๑๙)/๒๑๔ ลงวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๘ บันทึกข้อมูลการลงพื้นที่โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ ณ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ
- ๒.๑.๙ หนังสือกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ที่ ทส ๐๙๐๙.๒๐๓/๑๐๕๓๗ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- ๒.๑.๑๐ หนังสือสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๖๒๑.๔/๖๑๑๘ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) ผู้ร้อง

๑.๑) สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) เป็นที่พักสงฆ์ และเป็นสถานที่ปฏิบัติธรรม ตั้งอยู่ในตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕ ไร่ มีพระสงฆ์พำนักอยู่

๑๕ รูป เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ และเจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้าตรวจสอบพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำว้าวแดง (บน) และกล่าวอ้างว่า พระสงฆ์ที่พำนักอยู่ในบริเวณพื้นที่สำนักสงฆ์ ได้เข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ โดยจัดทำเพิงพัก ขยายพื้นที่ ก่อสร้าง ต่อเติม และตัดไม้ในเขตพื้นที่ดังกล่าว ซึ่งฝ่าฝืนพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ ในวันเดียวกันนี้ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่ร่วมลงพื้นที่ และ [REDACTED] ประธานสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำว้าวแดง (บน) ได้จัดทำบันทึกข้อตกลง ลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ ให้พระสงฆ์ ออกจากพื้นที่ภายใน ๓๐ วัน และต่อมาเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ได้จัดประชุมส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหากรณีพิพาทดังกล่าว โดยที่ประชุมมีมติให้ขยายเวลาการขนย้าย สิ่งของออกไปอีก ๑๒๐ วัน นับแต่วันประชุม ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล เพื่อให้สืบสวนสอบสวน หาผู้กระทำความผิดจากกรณีการเข้าใช้ประโยชน์ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เป็น คดีอาญาที่ [REDACTED] และได้เข้าดำเนินการตรวจยึดสิ่งก่อสร้างในพื้นที่ดังกล่าว (เพิ่มเติม) เมื่อวันที่ ๒๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

๑.๒) ตามสำเนาคำสั่งศาลปกครองนครราชสีมา ในคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ซึ่งผู้ร้องแนบมาเป็นเอกสาร ประกอบคำร้อง ปรากฏข้อมูลการให้ถ้อยคำของ [REDACTED] สรุปได้ว่า [REDACTED] เป็นอดีตเจ้าอาวาส สำนักสงฆ์ถ้ำว้าวแดงเมื่อปี ๒๕๓๘ ซึ่งขณะนั้นได้ยื่นขออนุญาตต่อศึกษาธิการอำเภอบัณฑิตชุมพลเพื่อ ขึ้นทะเบียนเป็นวัด และบอกกล่าวการขอใช้พื้นที่ต่อเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ โดยมีการสร้างศาลาที่พักในพื้นที่ และขณะนั้นไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่มาแสดงหวงห้ามหรือห้ามเข้าใช้พื้นที่ดังกล่าว

๑.๓) นอกจากนี้ เอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องยังปรากฏข้อมูล การวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ โดย [REDACTED] ผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรม ในทางวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่^๑ ซึ่งอ่านแปลและวิเคราะห์เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๖๕ โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศของกรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการกองทัพไทย ในช่วง ๔ ปี คือ เดือน พฤศจิกายน ๒๕๓๕ เดือนธันวาคม ๒๕๓๕ เดือนพฤศจิกายน ๒๕๔๖ และเดือนพฤศจิกายน ๒๕๕๓ พบว่า จากแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศเมื่อปี ๒๕๓๕ บริเวณพื้นที่พิพาท มีเนื้อที่ประมาณ ๘ ไร่ ๒ งาน ๕๘ ตารางวา เป็นที่ราบและลาดเชิงเขา มีสิ่งปลูกสร้างเป็นอาคารขนาดใหญ่ ๖ หลัง และที่พักอาศัย ขนาดเล็กอีกประมาณ ๑๔ หลัง

/๒) พระพิณทุ...

^๑ [REDACTED] ผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรมในทางวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ และแผนที่ สำนักงานศาลยุติธรรม ทะเบียนเลขที่ [REDACTED]

๒) [REDACTED] ประธานสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน)

๒.๑) [REDACTED] เป็นประธานสงฆ์ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) รุ่นที่ ๗ ซึ่งดำรงตำแหน่งมาแล้ว ๑๔ ปี จากเหตุดังกล่าวจึงได้ยื่นเรื่องขอความอนุเคราะห์ไปยัง [REDACTED] ให้แปลภาพถ่ายทางอากาศบริเวณที่ดินสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ซึ่ง [REDACTED] ได้อ่าน แปลวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศดังกล่าว พร้อมทั้งส่งผล (ลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๕) ให้ [REDACTED] ด้วยแล้ว โดยมีสรุปผลสอดคล้องกับเอกสารประกอบคำร้องของผู้ร้องตามข้อ ๑.๓) ข้างต้น

๒.๒) [REDACTED] และคณะสงฆ์ได้ย้ายออกจากพื้นที่เดิมตามคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ โดยพื้นที่สำนักสงฆ์เดิมถูกปิดห้ามเข้า [REDACTED] และคณะสงฆ์ทั้งหมดจึงมาพำนักที่พักรักษาตัวชั่วคราวถ้ำวัวแดง สาขาไร่ธรรมดี ซึ่งมีโฉนดที่ดินให้อยู่ในเนื้อที่ ๑ ไร่ ๒ งาน และขึ้นทะเบียนที่พักรักษาตัวชั่วคราวแล้ว ปัจจุบันมีพระจำพรรษา ๑๓ รูป ส่วนเรื่องการดำเนินคดีนั้น [REDACTED] ไม่ทราบรายละเอียด ทราบเพียงว่าหน่วยงานไม่ได้เอาผิดต่อไป เพราะย้ายออกจากพื้นที่แล้ว ส่วนกรณีที่ตรวจสอบพบการตัดไม้เนื้อนั้น เนื่องจากไม้ต้นดังกล่าวได้ยืนต้นตายมาเป็นเวลานาน ญาติโยมที่พบเห็นเกรงว่าไม้ต้นดังกล่าวจะโคนล้มและเป็นอันตรายต่อพระและผู้มาปฏิบัติธรรม จึงตัดโค่นไม้ต้นดังกล่าว ทั้งนี้ แม้คณะสงฆ์จะสามารถพำนักอยู่ที่พักรักษาตัวชั่วคราวในปัจจุบันได้ตามอัตภาพ แต่ยังประสงค์ให้ตรวจสอบกรณีดังกล่าวเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ (ผู้ถูกร้องที่ ๑)

๑.๑) เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เป็นพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ ๑๑๔ ตอนที่ ๑๙ ก. เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ มีเนื้อที่ประมาณ ๔๐๘,๗๐๗ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ ๒ จังหวัด รวม ๖ อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ อำเภอหนองไผ่ อำเภอบึงสามพัน อำเภอวิเชียรบุรี จังหวัดเพชรบูรณ์ และอำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง จังหวัดชัยภูมิ ในส่วนพื้นที่พิพาท บริเวณถ้ำวัวแดง (บน) อยู่ในท้องที่ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ และอยู่ภายในแนวเขตแผนที่แนบท้ายพระราชกฤษฎีกา กำหนดที่ดินให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าข้างต้น สถานะของที่ดินแต่เดิมก่อนประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เป็นป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าหมายเลข ๑๐ แปลงที่ ๑ ดังนั้น พื้นที่พิพาทจึงอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๒) จากการตรวจสอบข้อมูลไม่พบว่า สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ได้ขออนุญาตจัดตั้งสำนักสงฆ์ในพื้นที่ที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ รับผิดชอบ แต่ทั้งนี้ สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ตามที่กล่าวอ้างเป็นพื้นที่ที่ติดกับวัดถ้ำวัวแดง (ล่าง) ซึ่งแต่เดิมเป็นสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง โดยมีการขออนุญาตใช้พื้นที่จากกรมป่าไม้ในการจัดตั้งวัดเมื่อประมาณปี ๒๕๕๘ ซึ่งรายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการอนุญาตจัดตั้งให้เป็นวัดถ้ำวัวแดง อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) กรมป่าไม้

๑.๓) ในการตรวจยึดสิ่งก่อสร้างและการดำเนินคดี ได้มีการสนธิกำลังจากหลายหน่วยงานเข้าตรวจสอบพื้นที่และพบการกระทำผิดเกี่ยวกับการบุกรุกพื้นที่และการทำไม้ แต่ในขณะที่ทำการตรวจสอบ ไม่พบเห็นบุคคลใดอยู่ในที่เกิดเหตุ จึงบันทึกการตรวจยึดพื้นที่และของกลาง ซึ่งมีทั้งสิ่งก่อสร้างและไม้ของกลางที่ผ่านการทำไม้และแปรรูปไม้มา มีลักษณะใหม่สด นำส่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพลเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไป ซึ่ง ณ วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ ยังไม่ทราบผลการดำเนินคดี แต่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้มีหนังสือสอบถามผลคดีกับสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพลมาโดยตลอด ล่าสุดได้มีหนังสือ ที่ ทส ๐๘๒๑.๖๐๓/๖๓ ลงวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๖ ไปสอบถาม แต่ยังไม่ได้รับแจ้งผลคดี ทั้งนี้ จากกรณีดังกล่าวมีผู้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานต่าง ๆ อีกหลายช่องทาง เช่น อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ผู้ว่าราชการจังหวัดชัยภูมิ และฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมา

๒) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (ผู้ถูกร้องที่ ๒)

๒.๑) พื้นที่พิพาทตั้งอยู่ในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ บ้านนาเจริญ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ โดยระหว่างปี ๒๕๔๐-๒๕๔๕ ไม่ปรากฏพระสงฆ์เข้าไปใช้ประโยชน์ แต่มีสิ่งปลูกสร้างถาวรก่อสร้างด้วยไม้ ๗ หลัง ต่อมาระหว่างปี ๒๕๔๖-๒๕๕๐ มีพระสงฆ์เข้าไปสร้างเพิงพักตามถ้ำ หน้าผา ชะง่อนหิน มีการตัดหินงอกหินย้อยในถ้ำไปสร้างวัดถมุงคล ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้นิมนต์ให้พระสงฆ์ดังกล่าวออกจากพื้นที่มาโดยตลอด รวมถึงในปี ๒๕๕๐ ได้มีการจับกุมพระสงฆ์ ๒ รูป ดำเนินคดีขอหาทำลายพฤษชาติ ขุดหาแร่ ดิน หิน อื่น ๆ โดยไม่ได้รับอนุญาต นำส่งสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล ตามคดีอาญาที่ [REDACTED] ยึดของกลางที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๓ พฤษภาคม ๒๕๕๐ อีกทั้งทำข้อตกลงกับ [REDACTED] เจ้าอาวาสสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ไม่ให้เข้าไปพักอาศัยในลักษณะถาวร โดยอนุโลมให้เข้าไปปฏิบัติธรรมครั้งละ ๓-๗ วัน ไม่ให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างถาวร และต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด

๒.๒) กรณี [REDACTED] ได้เข้ามาพำนักที่บริเวณสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ในปี ๒๕๕๒ และก่อสร้างสิ่งก่อสร้างถาวรเพิ่มเติมขึ้น เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งห้ามปรามและเตือนด้วยวาจาจนมาโดยตลอด และได้ทำบันทึกฉบับลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ กับ [REDACTED] เพื่อแจ้งให้ทราบข้อกฎหมาย และให้ปฏิบัติตามข้อตกลงฉบับวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ได้ตรวจพบการทำไม้ ขยายพื้นที่ และก่อสร้างสิ่งก่อสร้างถาวรเพิ่มเติม โดยพบพระสงฆ์ ๒๖ รูป และฆราวาส ๑๐ คน พำนักอยู่บริเวณนั้น ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกับอำเภอภักดีชุมพล ผู้นำชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบพื้นที่และทำบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ กับ [REDACTED] ให้เก็บสัมภาระออกจากพื้นที่ภายใน ๓๐ วัน ประกอบกับเมื่อวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ จัดประชุมติดตามผลการดำเนินการตามบันทึกข้อตกลงฉบับดังกล่าว ซึ่งมีข้อถกเถียงจากหลายฝ่าย แต่เพื่อลดความขัดแย้ง ที่ประชุมจึงมีมติเห็นชอบตามที่ [REDACTED] ขอขยายเวลาการขนย้ายสิ่งของเป็น ๑๒๐ วัน

/ต่อมาเมื่อ...

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะเจ้าหน้าที่ประกอบด้วย รองผู้อำนวยการรักษาความมั่นคงภายในจังหวัดชัยภูมิ หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ ๑๑ (พิษณุโลก) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้ตรวจยึดพื้นที่และไม้หวงห้าม (ไม่มีผู้ต้องหา) โดย [REDACTED] เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโส หัวหน้าเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ตะเบาะ-ห้วยใหญ่ เป็นผู้ร้องทุกข์กล่าวโทษ ในข้อหากระทำความผิด รวม ๖ ข้อหา ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล ตามคดีอาญาที่ [REDACTED] ยึดทรัพย์ที่ [REDACTED]

๒.๓) ในการจัดประชุมคณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐ จังหวัดชัยภูมิ (ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ) ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ สรุปได้ว่า ที่ดินที่จะ พิสูจน์สิทธิบริเวณพิพาท อยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ มีไร่วัดหรือสำนักสงฆ์ และยังไม่เคยขึ้นทะเบียนเป็นวัดหรือสำนักสงฆ์ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด ชัยภูมิ รวมทั้งไม่ได้รับการคุ้มครองตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเชื่อว่ามีมีการเข้ามาครอบครองภายหลังการเป็นที่ดินของรัฐ เนื่องจากพยานหลักฐานและข้อกล่าวอ้าง ไม่มีส่วนสนับสนุนว่าได้ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนการเป็นที่ดินของรัฐ ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ขนย้ายสิ่งของสัมภาระของพระสงฆ์ โดย [REDACTED] ผู้แทนพระสงฆ์ ได้ยินยอมให้เจ้าหน้าที่ขนย้ายสิ่งของทั้งหมดออกจากพื้นที่จนแล้วเสร็จ และได้นำพระสงฆ์และญาติธรรมทั้งหมดออกจากพื้นที่แล้ว รวมทั้งได้ทำการปิดพื้นที่ดังกล่าว

๒.๔) เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ศาลปกครองนครราชสีมา มีคำสั่ง ไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และจำหน่ายคดีออกจากสารบบ ในคดีที่ [REDACTED] ผู้รับมอบ อำนาจจาก [REDACTED] ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองนครราชสีมา ขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัย คำสั่งของ เจ้าหน้าที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ที่ให้ขนย้ายสิ่งของออกจากพื้นที่ที่พักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) เป็นคำสั่งที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และขอทุเลาการบังคับตามบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ และบันทึกการประชุมฉบับลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ ในการประชุม ค.พ.ร.จังหวัด ชัยภูมิ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ว่า กรณีการอุทธรณ์ผลการพิจารณาการขอพิสูจน์สิทธิ ในที่ดินของรัฐ พื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง บ้านนาเจริญ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากได้มีการยื่นฟ้องคดีต่อ ศาลปกครองแล้ว ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งความดำเนินคดีอาญาต่อพนักงาน สอบสวนแล้ว จึงมีมติไม่รับอุทธรณ์และยุติเรื่อง

นอกจากนี้ ผู้ถูกร้องที่ ๒ เห็นว่า เมื่อมีการฟ้องคดีต่อศาลปกครอง แล้ว กรณีดังกล่าวจึงอยู่นอกเหนืออำนาจของผู้ถูกร้องที่ ๒ ด้วยเช่นกัน

/๒.๕) ผู้ถูกร้อง...

๒.๕) ผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้ตรวจสอบบัญชีรายชื่อข้อมูลการสำรวจวัดและที่พักร้างที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ แต่ไม่มีรายชื่อสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ และไม่พบข้อมูลการขอเข้าร่วมโครงการพุทธอุทยานในพื้นที่ป่าอนุรักษ อีกทั้งสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) ซึ่ง [REDACTED] เป็นประธานสงฆ์ ได้เข้าไปอยู่อาศัยและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ภายหลังจากการประกาศจัดตั้งเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การจำแนกที่พักร้างในประเภทที่จะเข้าร่วมโครงการพุทธอุทยานในพื้นที่ป่าอนุรักษ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ แต่จัดอยู่ในประเภทที่ต้องผลักดันให้ออกจากพื้นที่ ซึ่งเจ้าหน้าที่และหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ดำเนินการตามแนวทางและขั้นตอนตามระเบียบ กฎหมาย และมติคณะรัฐมนตรีข้างต้นแล้ว ทั้งนี้ โครงการพุทธอุทยานในพื้นที่ป่าอนุรักษ ไม่ใช่การอนุญาตให้สร้างวัด หรือมอบพื้นที่ให้วัด หรือให้พระสงฆ์รับผิดชอบโครงการโดยตรง แต่พระสงฆ์จะร่วมดำเนินการกับพนักงานเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ และบริเวณที่จัดทำโครงการส่วนที่เป็นพื้นที่ป่าตามกฎหมายยังคงสภาพเดิม ไม่ได้เป็นกรรมสิทธิ์ของวัดหรือที่พักร้าง โดยที่การก่อสร้าง ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แกะสิ่งก่อสร้าง หรือสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ เป็นเรื่องที่เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการจะเป็นผู้ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ภายใต้ระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเท่านั้น

๒.๖) กรณีข้อพิพาทในพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ได้มีบุคคลต่าง ๆ เช่น [REDACTED] เจ้าอาวาสวัดถ้ำว้างแดง [REDACTED] กรรมการที่ปรึกษาราชสกุลวังหลัง [REDACTED] หัวหน้าคณะผู้แทน [REDACTED] ประธานเครือข่าย [REDACTED] [REDACTED] ส่งหนังสือร้องเรียนถึงผู้ถูกร้องที่ ๒ และหน่วยงานต่าง ๆ หลายครั้ง เช่น สำนักงานองคมนตรี และคณะกรรมการการศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๒ ได้มีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงให้ผู้ร้องเรียนและหน่วยงาน/องค์กรที่รับร้องเรียนทราบทั้งหมดด้วยแล้ว

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานศาลปกครองนครราชสีมา

เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๕ [REDACTED] และมูลนิธิ [REDACTED] ได้ร่วมกันยื่นฟ้องผู้ถูกร้องที่ ๒ และจังหวัดชัยภูมิ ต่อศาลปกครองนครราชสีมา เป็นคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] เรื่อง คดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย โดยผู้ฟ้องคดีทั้งสองได้ขอให้ศาลพิจารณาคำสั่งของเจ้าหน้าที่ผู้ถูกร้องที่ ๑ ที่ให้ขนย้ายสิ่งของออกจากพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) ว่าเป็นคำสั่งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ และขอทุเลาการบังคับตามบันทึกข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ และบันทึกการประชุมฉบับลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ (กรณีการดำเนินการให้พระสงฆ์ออกจากพื้นที่) และขอให้เพิกถอนเฉพาะพื้นที่ตำบลบ้านเจียงซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) ออกจากพระราชกฤษฎีกากำหนดพื้นที่บริเวณดังกล่าวให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเมื่อปี ๒๕๔๐ โดยมีคำขออื่นอีกรวม ๑๑ ข้อ

ในประเด็น...

ในประเด็นการจัดทำบันทึกข้อตกลงและบันทึกการประชุมดังกล่าวนั้น ศาลปกครองนครราชสีมาวินิจฉัยว่า การดำเนินการดังกล่าวเป็นเพียงการเตรียมการและดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อให้มีคำสั่งทางปกครอง ยังถือไม่ได้ว่าผู้ฟ้องคดีได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย จึงยังไม่มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล ส่วนกรณีขอให้เพิกถอนพระราชกฤษฎีกา เป็นอำนาจของศาลปกครองสูงสุด จึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของศาลปกครองชั้นต้น ศาลปกครองนครราชสีมาจึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] เมื่อวันที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ต่อมาผู้ฟ้องคดียื่นคำร้องอุทธรณ์คำสั่งของศาลปกครองนครราชสีมาต่อศาลปกครองสูงสุดเป็นคำร้องที่ [REDACTED] และเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๖ ศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งที่ [REDACTED] วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดี^๒

๒) ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดชัยภูมิ

จังหวัดชัยภูมิได้แจ้งสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดชัยภูมิ และสำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัดชัยภูมิ ให้ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว และจะรายงานผลการดำเนินการให้ทราบต่อไป

๓) กรมป่าไม้

ตามฐานข้อมูลที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ พบว่า วัดถ้ำวัวแดง (ล่าง) ท้องที่บ้านนาเม็ง ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ เป็นที่พิกสงฆ์ที่อยู่ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ และคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ จังหวัดชัยภูมิ ได้มีมติจำแนกประเภทการดำเนินงานที่ให้อยู่ขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้เพื่อสร้างวัด ในการประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๕ เมื่อวันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๔๕ ทั้งนี้ สำหรับสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ไม่ปรากฏในฐานข้อมูลที่พิกสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ข้างต้น

๔) สถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล

๔.๑) เมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ [REDACTED] เจ้าพนักงานพิทักษ์ป่า ส.๓ หน่วยป้องกันรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ กับพวกได้ตรวจสอบพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดงพื้นที่ส่วนบน พบว่า คณะพระสงฆ์ประจำวัดถ้ำวัวแดง (ล่าง) ในส่วนที่ขึ้นไปปฏิบัติธรรมจำนวนหนึ่ง มีการเข้าไปใช้ประโยชน์โดยจัดทำเพิงพักขยายพื้นที่ ซึ่งสุ่มเสี่ยงต่อการกระทำความผิด จากนั้นจึงได้เชิญตัวแทนหลายฝ่ายซึ่งประกอบด้วยคณะเจ้าหน้าที่ป่าไม้ พนักงานฝ่ายปกครองอำเภอภักดีชุมพล ฝ่ายท้องถิ่นตำบลบ้านเจียง คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดถ้ำวัวแดง และพระสงฆ์วัดถ้ำวัวแดง มาประชุมเพื่อหาข้อยุติ ที่ประชุมเห็นพ้องกันว่าสมควรนิมนต์พระสงฆ์ที่ขึ้นไปปฏิบัติธรรมที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดงด้านบน (จุดเกิดเหตุ) กลับลงมาพำนักที่วัดถ้ำวัวแดงด้านล่างหรือต้นสังกัดเดิม เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวเป็นภูเขาหินชัน มีต้นไม้ขนาดใหญ่และมีสัตว์ป่าเป็นจำนวนมาก อาจเกิดอันตรายกับผู้ปฏิบัติธรรมด้านบน โดยให้เก็บสัมภาระอุปกรณ์สิ่งจำเป็นภายใน ๓๐ วัน ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ขอบิดพื้นที่และได้จัดทำบันทึกข้อตกลงไว้แล้ว

/๔.๒) ต่อมา...

^๒ ข้อมูลจากการตรวจสอบผ่านแอปพลิเคชันของศาลปกครอง (Admin Court) เมื่อวันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๖

๔.๒) ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เวลาประมาณ ๑๔.๐๐ น. [REDACTED] เจ้าพนักงานป่าไม้อาวุโสประจำเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ กับ [REDACTED] และคณะเจ้าหน้าที่บันทึกการตรวจยึดพื้นที่และไม้หวงห้าม ได้ร่วมกันออกตรวจสอบพื้นที่บริเวณ ป่าถ้ำวัวแดง สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดงส่วนบน (จุดเกิดเหตุ) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

(๑) ตรวจพบไม้หวงห้ามถูกตัดโค่น ๒ ต้น โดยพบต่อไม้หวงห้าม ชนิดไม้ตะแบก ๑ ตอ และพบไม้หวงห้ามชนิดไม้แดงแซมหรือไม้แดงดง ๑ ต้น ที่จุดเกิดเหตุพบไม้หวงห้าม ชนิดไม้แดงที่ถูกคนลักลอบตัดโค่น ๑ ต้น ล้มอยู่ ลักษณะถูกตัดโค่นด้วยเลื่อยโซ่ยนต์มาเมื่อประมาณ ๑ เดือนก่อน พบไม้ถูกตัดทอนเป็นท่อน ๆ ๖ ท่อน และไม้แปรรูป ๑๒ แผ่น/เหลี่ยม ไม้ทุกแผ่นวาง กระจัดกระจาย บางส่วนนำมาใช้เป็นที่ยางของและที่นั่ง พบซีเลื่อยที่ยังใหม่บริเวณต่อไม้ ตรวจสอบไม้ ทุกท่อน ทุกแผ่น/เหลี่ยม ไม่มีรูปรอบตราค่าภาคหลวงหรือรอยตรารัฐบาลขาย จึงได้ร่วมกันตรวจวัดขนาด และปริมาตรไม้ คิดเป็นเงินค่าภาคหลวงรวม ๕๕๐.๘๐ บาท และคิดเป็นค่าเสียหายของรัฐเป็นเงิน ๘๘,๖๒๐ บาท

(๒) ร่วมกันตรวจสอบขนาดพื้นที่จุดเกิดเหตุ ๑ แปลง ด้วยพิกัด GPS รวม ๙ จุด เนื้อที่ ๘ ไร่ ๒ งาน ๕๘ ตารางวา พบว่า พื้นที่ป่าได้รับความเสียหาย ซึ่งรัฐจะให้ผู้อำนวยการ คำนวณค่าเสียหายต่อไป ในบริเวณจุดเกิดเหตุไม่อาจจับกุมหรือควบคุมตัวผู้ใดได้ ซึ่งได้สอบถามเจ้าอาวาส วัดถ้ำวัวแดงแล้วได้ความว่า ผู้ที่ควบคุมดูแลพระสงฆ์อยู่บริเวณที่ตรวจสอบคือ [REDACTED] ประกอบกับมีบันทึกข้อตกลงเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ โดย [REDACTED] ลงชื่อในฐานะ ประธานสงฆ์ จึงเชื่อว่า [REDACTED] น่าจะรู้เห็นการกระทำในครั้งนี้

(๓) พิจารณาแล้วเห็นว่า พื้นที่เกิดเหตุเป็นพื้นที่ป่าเตรียมการ สงวนแปลงที่ ๑๐ หมายเลขที่ ๑ และอยู่ในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ อันเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้และสัตว์ป่า จึงเข้าร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล

๔.๓) [REDACTED] สารวัตรสอบสวน สถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพล พนักงานสอบสวน ได้รับคำร้องทุกข์ของไว้ตามคดีอาญาที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ตรวจยึดไม้เป็นของกลางยึดทรัพย์ลำดับที่ [REDACTED] ไว้ทำการสอบสวน

๔.๔) เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ [REDACTED] ได้เข้าตรวจยึดสิ่งก่อสร้างในบริเวณจุดเกิดเหตุ (เพิ่มเติม) รวม ๑๓ รายการ (ในจำนวนนี้มี ๖ รายการที่เป็นสิ่งปลูกสร้างอายุประมาณ ๓๐ ปี) พนักงานสอบสวนพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นคดีเกี่ยวเนื่องกันจึงได้จดลงบันทึกประจำวัน ลงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ ไว้ประกอบคดีเดียวกัน ทั้งนี้ คดียังอยู่ระหว่างรวบรวมพยานหลักฐานในชั้นสอบสวนและยังไม่ได้แจ้งข้อกล่าวหาให้กับผู้ใด เพื่อความเป็นธรรมของทุกฝ่าย

๕) สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่ ๘ (นครราชสีมา) ส่งเอกสารหลักฐาน ดังนี้

๕.๑) พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าเทือกเขาพังเหย และป่า
นา漾หลัก ในท้องที่ตำบลท่าใหญ่ ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอหนองบัวแดง ตำบลบ้านเจียง ตำบลเขาทอง
ตำบลวังทอง กิ่งอำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง ตำบลห้วยแย้ ตำบลวังตะเฒ่า อำเภอหนองบัวระเหว
และตำบลโป่งนก อำเภอเทพสถิต จังหวัดชัยภูมิ ให้เป็นอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลใช้บังคับ
เมื่อวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๓๕

๕.๒) พระราชกฤษฎีกาตั้งอำเภอด่านมะขามเตี้ย อำเภอแก่งหางแมว
อำเภอภักดีชุมพล อำเภอเวียงแก่น อำเภอแม่วาง อำเภอถ้ำพรรณรา อำเภอบ่อเกลือ อำเภอโนนสุวรรณ
อำเภอห้วยราช อำเภอแม่ลาน อำเภอบางแก้ว อำเภอป่าพะยอม อำเภอหนองม่วงไข่ อำเภอยางสีสุราช
อำเภอจังหาร อำเภอบ้านธิ อำเภอภูสิงห์ อำเภอบางกล่ำ อำเภอวังม่วง และอำเภอนาโยง พ.ศ. ๒๕๓๘
ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๓๘ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามสิบวันนับแต่
วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยมาตรา ๓ (๓) กำหนดให้กิ่งอำเภอภักดีชุมพล อำเภอหนองบัวแดง
จังหวัดชัยภูมิ เป็นอำเภอภักดีชุมพล

๕.๓) พระราชกฤษฎีกากำหนดบริเวณที่ดินป่าตะบะเขว้า ป่าห้วยใหญ่
ป่าห้วยหิน ป่าคลองตึบ ป่าลำกง ป่าคลองตะโก ป่าผ้งชัยแม่น้ำป่าสัก และป่าหมายเลขสิบแปลงที่หนึ่ง
ในท้องที่ตำบลตะบะเขว้า ตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ ตำบลบ่อไทย อำเภอหนองไผ่ ตำบลสระแก้ว
อำเภอบึงสามพัน จังหวัดเพชรบูรณ์ และในท้องที่ตำบลนางแดด ตำบลวังชมภู ตำบลถ้ำวัวแดง อำเภอ
หนองบัวแดง ตำบลบ้านเจียง ตำบลแหลมทอง ตำบลเขาทอง ตำบลวังทอง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัด
ชัยภูมิ ให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๔๐ ให้ใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๔๐

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) เมื่อวันที่ ๒๔ เมษายน ๒๕๖๖ พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ลงพื้นที่ตรวจสอบ
ข้อเท็จจริง ณ ที่พักสงฆ์ชั่วคราวถ้ำวัวแดง สาขาไรธรรมดี อำเภอภักดีชุมพล แต่ไม่พบ [REDACTED]
[REDACTED] เนื่องจากติดภารกิจ และได้รับทราบข้อเท็จจริงจากคณะสงฆ์สอดคล้องกับข้อร้องเรียน
และการให้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมทางโทรศัพท์ตามข้อ ๒.๒.๑

๒) จากการลงพื้นที่บริเวณพิพาทพบว่า วัดถ้ำวัวแดง (ล่าง) ตั้งอยู่บริเวณ
พื้นราบ และมีบันไดทางขึ้นเพื่อไปสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ซึ่งมีความลาดชันสูง มีบันไดประมาณ
๑,๐๔๑ ขั้น ใช้เวลาเดินขึ้นประมาณ ๑ ชั่วโมง

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า การที่ผู้ถูกร้องทั้งสองดำเนินการให้คณะสงฆ์
ออกจากพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) และห้ามเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ดังกล่าว มีการกระทำหรือ
ละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรือไม่ อย่างไร โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๓ มาตรา ๔๓ (๑) และ (๒) ได้รับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการอนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างสมดุลและยั่งยืน อีกทั้งมาตรา ๕๗ (๑) และ (๒) กำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องดำเนินการให้เกิดการอนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่น รวมถึงอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย

ทั้งนี้ ในประเด็นตามคำร้องซึ่งเป็นกรณีพิพาทเกี่ยวกับที่พักรวมในพื้นที่อนุรักษ์นั้น มีนโยบายของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘^๔ ที่เห็นชอบในหลักการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่พักรวมในพื้นที่ป่าไม้ตามที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอ (เดิมกรมป่าไม้อยู่ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์) ดังนี้

๑) ให้กรมป่าไม้พิจารณาดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ โดยให้ถือเป็นนโยบายสำคัญและเร่งด่วน ทั้งนี้ ให้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิด

/๒) ให้กรมป่าไม้...

---

^๓ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๑) อนุรักษ์ พื้นฟู หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงาม ทั้งของท้องถิ่นและของชาติ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

(๑) อนุรักษ์ พื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ และจัดให้มีพื้นที่สาธารณะสำหรับกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

^๔ สืบค้นจาก <https://www.senate.go.th/assets/portals/185/fileups/485/files/>, สืบค้นเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖

๒) ให้กรมป่าไม้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสำรวจที่พิพาทซึ่งอาศัยอยู่ โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมายในพื้นที่ป่าไม้

๓) ให้กรมป่าไม้ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง กำหนดแนวทางในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ ตลอดจนกำหนดแนวทางในการส่งเสริมให้วัดหรือสำนักสงฆ์ มีส่วนช่วยงานด้านป่าไม้อย่างจริงจังและต่อเนื่องในรูปแบบที่เหมาะสมต่อไป

โดยคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๓๘ เรื่องตั้งคณะกรรมการ ป้องกันและแก้ไขปัญหาพระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นประธานกรรมการ และเมื่อมีการปรับเปลี่ยนโครงสร้างกระทรวง ทบวง กรม ในช่วงปี ๒๕๔๖ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๕๒ ยืนยันเรื่องคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหา พระสงฆ์ในพื้นที่ป่าไม้ (เมื่อปี ๒๕๓๘) แต่ให้เปลี่ยนประธานกรรมการ จากรัฐมนตรีว่าการกระทรวง เกษตรและสหกรณ์ เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๒ ประเด็นที่ ๑ กรณีผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดผู้ถูกร้องที่ ๒ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบพื้นที่พิพาทเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ และจัดทำ บันทึกข้อตกลงให้พระสงฆ์ออกจากพื้นที่พิพาท มีการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิด สิทธิมนุษยชนหรือไม่

๓.๒.๑ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบรับฟังได้ว่า สำนักสงฆ์ถ้ำว้าวแดง (บน) ซึ่งเป็นพื้นที่พิพาท ตั้งอยู่ในท้องที่ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ปัจจุบันอยู่ในเขต รักษาพันธุ์สัตว์ป่าตะเบาะ-ห้วยใหญ่ ตามพระราชกฤษฎีกาซึ่งได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๐ โดยสถานะพื้นที่พิพาทเดิมก่อนประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า มีสถานะเป็น ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี^๕ และเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔^๖ จึงถือได้ว่าที่ดิน

/บริเวณ...

^๕ ข้อมูลจากการสืบค้นจาก http://lddmordin.idd.go.th/web/data/Tank_Map/Map_2.pdf, สืบค้น เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๖ พบข้อมูลว่า

๑) ป่าไม้ถาวร คือ พื้นที่ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และพื้นที่ป่าที่จะ เปิดจัดสรรเพื่อการเกษตรกรรม หรือเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น ที่นำมาดำเนินการสำรวจจำแนกประเภทที่ดินตามขั้นตอนการ จำแนกประเภทที่ดิน พื้นที่ใดสมควรสงวนเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่แน่นอน ให้ยกเลิกเขตป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ และให้ถือเขตพื้นที่ป่าไม้ตามที่คณะกรรมการจำแนกประเภทที่ดินได้จำแนกไว้เป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวร ส่วน พื้นที่ที่เหลือจากการกำหนดไว้เป็นป่าไม้ถาวรให้จำแนกเป็นที่จัดสรร ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ถาวรถือเป็นที่ดินของรัฐ

๒) ป่าไม้ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๐๔ คือ พื้นที่ที่กำหนดเขตป่าคร่าว ๆ เพื่อที่ ทางราชการจะได้ดำเนินการสำรวจ และจำแนกต่อไปว่าพื้นที่บริเวณใดให้เป็นป่าไม้ถาวร หรือ พื้นที่ใดไม่เหมาะสมให้เป็นป่าไม้ ถาวรต่อไปเท่านั้น (ตามการตีความของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๗๗๕/๒๕๖๑)

๓) พื้นที่ป่าไม้ถาวรที่มีการประกาศป่าสงวนแห่งชาติซ้อนทับ พื้นที่ดังกล่าวยังคงเป็นพื้นที่ป่าไม้ถาวรอยู่ ซึ่งในพื้นที่ดังกล่าวถือว่ามี ๒ สถานะ คือ เป็นพื้นที่ป่าไม้และเป็นพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ สำหรับพื้นที่ป่าไม้ถาวรนั้นจะถูกยกเลิก หรือเพิกถอนก็ต่อเมื่อมีมติคณะรัฐมนตรีใหม่มาเปลี่ยนแปลง (ตามการตีความของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ ๔๘๘/๒๕๓๑)

^๖ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

มาตรา ๔ (๑) “ป่า” หมายความว่า ที่ดินที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมายที่ดิน

บริเวณพิพาทเป็นที่ดินของรัฐตั้งแต่ปี ๒๔๘๔ ต่อมาเมื่อปี ๒๕๔๐ มีการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า จึงอยู่ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๖๒ และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

๓.๒.๒ ในส่วนของประเด็นตามคำร้องพบว่า เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ทำข้อตกลงกับ [REDACTED] เจ้าอาวาสวัดถ้ำว้างแดง (ล่าง) ไม่ให้พระสงฆ์เข้าไปพักอาศัยในลักษณะถาวรในบริเวณพื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) โดยอนุโลมให้เข้าไปปฏิบัติธรรมครั้งละ ๓-๗ วัน ไม่ให้ปลูกสร้างสิ่งก่อสร้างถาวร และต้องปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัด ต่อมาในปี ๒๕๕๒ [REDACTED] ได้เข้ามาพำนักบริเวณสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) และก่อสร้างสิ่งปลูกสร้างถาวรเพิ่มเติม ซึ่งผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้จัดทำบันทึกฉบับลงวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๕๖ กับ [REDACTED] เพื่อแจ้งให้ทราบข้อกฎหมาย และให้ปฏิบัติตามข้อตกลงฉบับลงวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๐ โดยเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบพื้นที่วัดถ้ำว้างแดง พื้นที่ส่วนบน พบว่าคณะพระสงฆ์ประจำวัดถ้ำว้างแดง (ล่าง) ในส่วนที่ขึ้นไปปฏิบัติธรรมบริเวณจุดเกิดเหตุจำนวนหนึ่ง เข้าไปใช้ประโยชน์โดยทำเพิงพักขยายพื้นที่ จึงได้เชิญตัวแทนหลายฝ่ายซึ่งประกอบไปด้วย คณะเจ้าหน้าที่ ป่าไม้ พนักงานฝ่ายปกครองอำเภอภักดีชุมพล ฝ่ายท้องถิ่นตำบลบ้านเจียง คณะกรรมการหมู่บ้าน เจ้าอาวาสวัดถ้ำว้างแดง และพระสงฆ์วัดถ้ำว้างแดง มาประชุมเพื่อหาข้อยุติ ผลการประชุมสรุปว่าสมควรนิมนต์พระสงฆ์ที่ขึ้นไปปฏิบัติธรรมที่สำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดงบน (จุดเกิดเหตุ) กลับลงมาพำนักที่วัดถ้ำว้างแดงด้านล่างหรือต้นสังกัดเดิม กระทั่งเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๖๕ ผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ขนย้ายสิ่งของสัมภาระของพระสงฆ์ โดย [REDACTED] ประธานสงฆ์ยินยอมให้เจ้าหน้าที่ช่วยขนย้ายสิ่งของทั้งหมดออกจากพื้นที่จนแล้วเสร็จ และได้นำพระสงฆ์และญาติธรรมทั้งหมดออกจากพื้นที่แล้ว รวมทั้งได้ทำการปิดพื้นที่ดังกล่าว

๓.๒.๓ ในชั้นนี้เห็นว่า การดำเนินการของผู้ถูกร้องที่ ๑ ซึ่งเป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดของผู้ถูกร้องที่ ๒ เป็นการดำเนินการตามข้อตกลงและเงื่อนไขที่มีอยู่เดิมตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ และในการดำเนินการ ได้ประชุมหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยคณะสงฆ์ที่ได้รับผลกระทบในพื้นที่พิพาทได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วยแล้ว จึงไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเด็นนี้

๓.๓ ประเด็นที่ ๒ สำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) มีสิทธิในที่ดินหรือสิทธิอื่นใดที่เกี่ยวข้องในพื้นที่พิพาทหรือไม่ อย่างไร

๓.๓.๑ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบรับฟังได้ว่า ในส่วนความเป็นมาของสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดง (บน) ปรากฏข้อเท็จจริงจากการให้ถ้อยคำของ [REDACTED] ต่อศาลปกครองนครราชสีมา ในคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ว่า [REDACTED] เป็นอดีตเจ้าอาวาสสำนักสงฆ์ถ้ำว้างแดงเมื่อปี ๒๕๓๘ ซึ่งขณะนั้นได้ยื่นขออนุญาตต่อศึกษาธิการอำเภอภักดีชุมพล

/เพื่อขึ้นทะเบียน...

เพื่อขึ้นทะเบียนเป็นวัด และบอกกล่าวการขอใช้พื้นที่ต่อเจ้าคณะจังหวัดชัยภูมิ โดยมีการสร้างศาลาที่พักในพื้นที่ และขณะนั้นไม่ปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่มาแสดงหวงห้ามหรือห้ามเข้าใช้พื้นที่ แต่จากการชี้แจงของกรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่พบข้อมูลว่า สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ได้ยื่นขออนุญาตเข้าทำประโยชน์ในพื้นที่ป่าไม้เพื่อสร้างวัด ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

จากข้อมูลภาพถ่ายทางอากาศและแผนที่ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญของศาลยุติธรรม ได้วิเคราะห์จากภาพถ่ายทางอากาศเมื่อวันที่ ๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๓๕ พบว่า พื้นที่พิพาทดังกล่าวมีสิ่งปลูกสร้างเป็นอาคารขนาดใหญ่ ๖ หลัง และอาคารเพื่อยู่อาศัยขนาดเล็กประมาณ ๑๔ หลัง ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลการชี้แจงโดยสถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพลว่า เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ เจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้เข้าตรวจยึดสิ่งก่อสร้าง (เพิ่มเติม) ๑๓ รายการ โดยปรากฏสิ่งปลูกสร้าง ๖ รายการ ที่ปลูกสร้างมาแล้วประมาณ ๓๐ ปี แสดงให้เห็นว่า มีการเข้าทำประโยชน์ก่อนการประกาศเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเมื่อปี ๒๕๔๐

โดยเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๖๕ มีการจัดประชุมคณะอนุกรรมการพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐจังหวัดชัยภูมิ (ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ) ครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ กรณีการอุทธรณ์ผลการพิจารณาการขอพิสูจน์สิทธิในที่ดินของรัฐ พื้นที่สำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง บ้านนาเจริญ หมู่ที่ ๑๑ ตำบลบ้านเจียง อำเภอกักตุมพล จังหวัดชัยภูมิ ซึ่งที่ประชุมมีมติเอกฉันท์ว่า กรณีดังกล่าวไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาของ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ เนื่องจากได้มีการนำเรื่องยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครองนครราชสีมา ประกอบกับเจ้าหน้าที่ของผู้ถูกร้องที่ ๑ ได้แจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจภูธรภักดีชุมพลเพื่อดำเนินคดีอาญาแล้ว ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิจึงมีมติไม่รับอุทธรณ์และยุติเรื่อง

๓.๓.๒ ในชั้นนี้จึงเห็นว่า ประเด็นการพิสูจน์สิทธิในที่ดินพิพาทยังมีข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่ขัดแย้งกันหลายประการ ประกอบกับศาลปกครองนครราชสีมาไม่รับคำฟ้องของผู้ฟ้องคดีไว้พิจารณา และศาลปกครองสูงสุดได้วินิจฉัยยกอุทธรณ์ของผู้ฟ้องคดีโดยยังมิได้พิจารณาถึงสิทธิในที่ดิน ดังนั้น กรณีดังกล่าวจึงยังอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ ที่จะสามารถพิจารณาพิสูจน์สิทธิในที่ดินพิพาทต่อไปได้ เห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุมด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๕๐/๒๕๖๖ เมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๖๖ จึงมีมติว่า

๔.๑ ประเด็นที่ผู้ถูกร้องทั้งสองร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าตรวจสอบพื้นที่พิพาทเมื่อวันที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๖๕ และจัดทำบันทึกข้อตกลงให้พระสงฆ์ออกจากพื้นที่พิพาท ยังไม่อาจรับฟังได้ว่าการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน

/๔.๒ ประเด็น...

๔.๒ ประเด็นการโต้แย้งสิทธิในที่ดินหรือสิทธิอื่นใดที่เกี่ยวข้องในพื้นที่พิพาท เป็นประเด็นที่ยังอยู่ในหน้าที่และอำนาจของ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ จึงให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ โดยให้ ค.พ.ร.จังหวัดชัยภูมิ พิจารณาทบทวนการพิสูจน์สิทธิในที่ดินกรณีสำนักสงฆ์ถ้ำวัวแดง (บน) ตำบลบ้านเจียง อำเภอภักดีชุมพล จังหวัดชัยภูมิ ตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปิติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

